

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2544 จำนวน 104 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตารางของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W แล้วใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 93 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 ชุด
แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง ได้ค่าของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94
ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานปฏิรูป

การเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือ
ในการเก็บข้อมูล ส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลา
ในการเก็บแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบ
สอบถามที่ส่งออกไป 93 ชุด ได้รับกลับคืนมา 93 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และให้คะแนนตามเกณฑ์

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้โดยหา
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5 เปรียบเทียบการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนคติของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน
โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way analysis of varience) และทดสอบ
ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS for Windows วิเคราะห์ค่าทางสถิติ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.60 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีอายุโดยเฉลี่ย 48 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 35 ปี สูงสุด 59 ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโดยเฉลี่ย 9 ปี โดยมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 30 ปี ขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 6.45 โรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 6.45 โรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.94 และโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 45.16

4.2 การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ส่วนด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลการดำเนินงาน และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ส่วนด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย

4.4 การเปรียบเทียบการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมระหว่างกลุ่มที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยวิธี LSD พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การอภิปรายผล

1. การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในการบริหารควรจะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะได้เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือว่าการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาได้กำหนดบัญญัติ 10 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 23) เพื่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตร สีหามู ที่พบว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนต้นแบบ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมาก สำหรับข้อที่ว่า ครูผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนทุกครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนอาจต้องการให้ครูทำการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพที่แท้จริง จึงมองว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน

ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน ให้ความสำคัญในการจัดปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนรู้ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา เพื่อความสำเร็จของงานตามนโยบาย แต่มีข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือการจัดอัตรากำลังได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ที่ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรเพิ่มในหน่วยงานมีน้อย ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการไป ตำแหน่งนั้น ๆ ก็จะถูกยุบไปโดยไม่มีการแต่งตั้งบุคลากรมาทดแทน จึงทำให้บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ให้ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความมีความสุข และเกิดสุขลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษา และเอื้อประโยชน์ต่อสังคมได้ดี

1.4 ด้านผลการดำเนินงาน

ผลการวิจัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนสามารถเรียนรู้กับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข และนักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับสภาพของชีวิตจริงในสังคม แสดงว่าครูได้รับการพัฒนาตนเอง และนำไปสู่การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีทำให้เด็กได้เรียนรู้ อย่างหลากหลายและมีความสุข แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนต้องมีการเตรียมการสอนเป็น อย่างดี

2. ปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ตื่นตัวในการปฏิรูปการศึกษา จึงพยายามจัดสรรสิ่งสนับสนุนปัจจัยด้านต่าง ๆ ให้เพียงพอและเหมาะสม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดให้มีน้ำประปา ไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปัญหาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันปัญหาเรื่องน้ำและไฟจะไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจาก น้ำและไฟเป็นปัจจัยพื้นฐาน

ส่วนข้ออื่น ๆ ที่ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับน้อย เพื่อที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ครูสามารถเตรียมการสอนและดำเนินการสอนได้ตรงตามเนื้อหาที่กำหนด ครูสอนได้ตรงตามเนื้อหาสาระที่กำหนด การจัดวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่นตามที่ผู้เรียนสนใจและต้องการได้ และการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารควรเน้นถึงคุณภาพและความสามารถของครู ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของนักเรียนได้โดยตรง ครูที่มีความสามารถสูงย่อมมีความชำนาญในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนลงมือทำ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง เพื่อที่จะให้เกิดผลถึงตัวผู้เรียนอย่างจริงจัง ครูจึงควรศึกษาและหาทางเพิ่มพูนระดับฝีมือให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งจะมีผลถึงคุณภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 24)

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ การจัดให้มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐได้มีนโยบายสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เอื้อให้ผู้เรียนมีปัญญาเลิศ หรือมีความสามารถพิเศษได้พัฒนาอัจฉริยะของตน

2.4 ด้านผลการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อที่ว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข นักเรียนสามารถเรียนรู้กับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข และนักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อฝึกคิดและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 23) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้โรงเรียนมีความพร้อม มีอุปกรณ์ และมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ครบครันและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ตลอดจนการจัดให้มีบรรยากาศเพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

การดำเนินงานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียน มีความแตกต่างกันทั้งขนาดโรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนมีพื้นที่ สภาพทางภูมิศาสตร์ แตกต่างกัน จึงทำให้มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันทั้งด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลการดำเนินงาน

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะปัญหาการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน และแต่ละโรงเรียนก็จะ มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกันไป สำหรับการเปรียบเทียบรายคู่ซึ่งปรากฏว่า ปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ไม่แตกต่างจาก โรงเรียนขนาดเล็ก อาจจะเป็นเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนชนบท ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคนในชุมชนในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการศึกษา เช่น ให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน หรือจัดหาทุนสนับสนุนกิจการของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจึงไม่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ด้านที่ได้ดำเนินการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลการดำเนินงาน ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารและหน่วยงานบังคับบัญชาควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพื่อให้การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะทำการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นไปได้ดี

1.2 ปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลการดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงในด้านดังกล่าวให้มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เพื่อให้นักเรียนเกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่อื่นต่อไปและขยายขนาดให้กว้างขึ้นไปในระดับเขตการศึกษาและระดับประเทศ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้อย่างกว้างขวางต่อไป

2.2 ควรศึกษาถึงผลสำเร็จในการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

